

Elie Wiesel și Sandu Frunză – aspecte ale unei problematici încă actuale

Iuliu-Marius MORARIU

Elie Wiesel (1928-2016) a fost apodictic unul dintre cei mai mari scriitori contemporani ai lumii. Dincolo de elementele de natură stilistică ce vin să-i dea unicitate operei, textele lui își păstrează astăzi actualitatea datorită perenității mesajului transmis. Unul dintre exegeții contemporani ai scriitorului ale cărui origini pot fi găsite la Sighet este filosoful Sandu Frunză. Între lucrările dedicate unor teme conexe care poartă semnătura lui, a se vedea și: Sandu Frunză, *Fundamentalismul*

mărturisirii inexprimabilului (p. 43-62), despre teologia responsabilității (p. 63-80), dar și despre literatura Holocaustului ca orizont al întâlnirii (p. 81-90). În cadrul unei prezentări minuțios întocmite, scriitorul evreu este plasat în linie de continuitate cu existențialiști celebri, care l-au influențat. Astfel:

religios și noul conflict al ideologiilor, ediția a doua, revăzută și adăugită, Ed. Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016, sau Sandu Frunză, Mihaela Frunză – *Essays in honor of Moshe Idel*, Ed. Provopress, Cluj-Napoca, 2008. Ideile sale sunt concentrate într-un text precum: *Dumnezeu și Holocaustul la Elie Wiesel* (Contemporanul, București, 2010). Lucrarea are un caracter interdisciplinar și invită la regândirea unor aspecte și problematici încă actuale care pot fi regăsite în opera supraviețuitorului de la Auschwitz.

Tributar profesiei sale, profesorul clujean reușește să plaseze gândirea lui Wiesel în contextul mai larg al filosofiei contemporane. Astfel, investigația pornește cu o introducere în care problema răului și a responsabilității constituie termeni cheie ai analizei (p. 5-22). Sandu Frunză vine să evidențieze puternica întrepătrundere existentă între filosofia și gândirea iudaică.

„O linie a influențelor filosofice regăsite de exegeții operei lui Wiesel este cea care îl situează alături de existențialiști precum Andre Malraux, Albert Camus, Francois Wahl, Jean-Paul

Sartre și Simone de Beauvoir, autori considerați ca avânt un mare impact asupra modului său de gândire. Un aspect important este legat de rolul hermeneutic și existențial al inexprimabilului și absurdului în formularea și determinarea unei opțiuni cu privire la calea de urmat de către umanitate.” (p. 52).

Interesantă este și repolarizarea discursului lui Wiesel în raport cu divinitatea în contextul vieții de lagăr. Sandu Frunză

Chei de lectură

Prima parte este dedicată unui motiv poetic romantic reconvertit în scriitura mai-sus pomenitului autor, respectiv noaptea (p. 23-40). Ea este văzută prin prisma unor elemente precum tăcerea, sau indiferența. Cea de-a doua parte (p. 41-90) vine să îngăduie filosofului să facă dovada pasiunii și a competenței sale. Exegetul clujean vorbește aici despre filosofia

ține să pună un accent necesar cu privire la acesta atunci când analizează relația cu Dumnezeu al celui pomenit. Subliniază acolo faptul că:

„Conștient de faptul că situația din lagărele morții nu mai permite să se vorbească adecvat despre Dumnezeu, Wiesel încearcă să vorbească cu Dumnezeu. Modul său de a vorbi

este cel care nu îl mai are partener direct pe Dumnezeu, ci partenerul de dialog este omul capabil să participe la existența tragică a celuilalt om. Astfel se iese din teologie pentru a se descoperi resursele antropologice ale restaurării ființei umane”. (p. 66).

Analiza continuă apoi luând în considerare modul în care existența lui Dumnezeu vine să vorbească despre Holocaust

(p. 91-124), memoria, văzută ca nostalgie a paradisiului pierdut (p. 127-158), ori moartea inocenței (p. 159-184).

Dedicată unui autor și unei tematici actuale, dată fiind existența unor curente antisemite la nivel global, lucrarea profesorului și filosofului clujean Sandu Frunză se cere redescoperită. Ea oferă chei multiple de lectură a operei lui Elie Wiesel și vine să-l plaseze pe autor în contextul mai larg al marilor gânditori cu filon mistic ai secolului trecut. Întrucât tirajul s-a epuizat deja de mult, iar de la apariția ei a trecut mai bine de un deceniu, s-ar cădea reeditată și poate, îmbogățită, în măsura în care literatura de specialitate dedicată temei permite acest lucru.